

Z A K O N

O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI VAZDUHA

Član 1.

U Zakonu o zaštiti vazduha („Službeni glasnik RS”, broj 36/09), u članu 37. stav 2. tačka 2) menja se i glasi:

„2) kvantifikovanu procenu efekata politika i mera iz tačke 1) ovog stava u odnosu na emisije zagađujućih materija iz 1990. godine koja se uzima kao referentna”.

Posle stava 3. dodaje se stav 4, koji glasi:

„Informacije koje se stavljaju na uvid javnosti moraju da budu jasne, razumljive i lako dostupne.”

Član 2.

Član 41. menja se i glasi:

„Član 41.

Vlada propisuje:

- 1) granične vrednosti emisije zagađujućih materija u vazduh iz stacionarnih izvora zagađivanja, osim postrojenja za sagorevanje;
- 2) način, postupak, učestalost i metodologiju merenja emisije zagađujućih materija;
- 3) kriterijume za uspostavljanje mernih mesta za merenje emisije;
- 4) postupak vrednovanja rezultata merenja emisije i usklađenost sa propisanim normativima;
- 5) sadržaj izveštaja o izvršenim merenjima emisije i bilansu emisije;
- 6) način dostavljanja podataka o emisijama za potrebe informacionog sistema i rokove dostavljanja podataka.

Aktom iz stava 1. ovog člana mogu se, za postojeće izvore zagađivanja vazduha, propisati dozvoljena prekoračenja graničnih vrednosti emisije određenih zagađujućih materija i odrediti rok u kome se te vrednosti moraju smanjiti na nivo graničnih vrednosti emisije.”

Član 3.

Član 42. menja se i glasi:

„Član 42.

Vlada propisuje granične vrednosti emisije zagađujućih materija iz postrojenja za sagorevanje imajući u vidu vrstu, kapacitet, starost, planirani radni vek postrojenja i gorivo koje se u njemu koristi, kao i metode, način merenja emisije zagađujućih materija, kriterijume za izbor mernih mesta, način provere tačnosti merenja (kontrolna merenja i kalibracija), način obrade rezultata merenja, način i rokove za dostavljanje podataka i postupak određivanja ukupne godišnje emisije iz postrojenja za sagorevanje.”

Član 4.

U članu 47. dodaje se stav 2, koji glasi:

„Vlada utvrđuje maksimalne nacionalne emisije iz stava 1. ovog člana, i to: maksimalne nacionalne emisije u 1990. i 2010. godini; procenjene maksimalne nacionalne emisije u 2020. godini; procenat smanjenja maksimalnih nacionalnih emisija u 2020. godini u odnosu na referentnu 1990. godinu, kao i metodologiju za izradu inventara emisija i projekcija i obavezu ažuriranja inventara emisija i projekcija na godišnjem nivou.”

Član 5.

Naziv člana i član 51. menjaju se i glase:

„Postupanje sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač, kao i opremom i uređajima koji ih sadrže

Član 51.

Postupno smanjivanje potrošnje supstanci koje oštećuju ozonski omotač, postupanje sa tim supstancama, proizvodima i/ili opremom koji ih sadrže ili se oslanjaju na njih, postupanje sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač nakon prestanka upotrebe proizvoda i/ili opreme koji ih sadrže ili se oslanjaju na njih, način njihovog sakupljanja, obnavljanja, obrade ili uništavanja, upotrebe i trajnog odlaganja, stavljanja u promet, način obračuna troškova njihove ponovne upotrebe, način označavanja proizvoda i/ili opreme koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač, procedure za proveru ispuštanja iz stacionarne rashladne i klimatizacione opreme, toplotnih pumpi i sistema za zaštitu od požara koji sadrže tri ili više kilograma supstanci koje oštećuju ozonski omotač, kao i postupanje sa klimatizacionim sistemima u određenim motornim vozilima koji sadrže te supstance propisuje Vlada.

Propisom iz stava 1. ovog člana utvrđuju se uslovi koje moraju da ispune pravna lica i preduzetnici koji obavljaju delatnost proizvodnje, instalacije, održavanja i/ili servisiranja, sakupljanja, obnavljanja i obrade, kontrolu upotrebe, stavljanja u promet, trajnog odlaganja i isključivanja iz upotrebe proizvoda i/ili opreme koji sadrže ili se oslanjaju na supstance koje oštećuju ozonski omotač.

Pravna lica i preduzetnici koji obavljaju delatnost instalacije, održavanja ili servisiranja, provere ispuštanja iz proizvoda i/ili opreme i sakupljanja supstanci koje oštećuju ozonski omotač moraju da imaju zaposlene koji poseduju sertifikat za obavljanje navedenih delatnosti.

Za obavljanje delatnosti proizvodnje, instalacije, održavanja i/ili servisiranja i isključivanja iz upotrebe proizvoda i/ili opreme koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač i delatnosti sakupljanja, obnavljanja i obrade tih supstanci i stavljanja u promet obnovljenih i obrađenih supstanci koje oštećuju ozonski omotač, pravna lica i preduzetnici moraju da imaju dozvolu Ministarstva.

Protiv akta iz stava 4. ovog člana nije dozvoljena žalba već se može pokrenuti upravni spor.”

Član 6.

Član 52. menja se i glasi:

„Član 52.

Kontrolu emisija, listu i sastav fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte i njihov potencijal globalnog zagrevanja, postupanje sa fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte, proizvodima i/ili opremom koji ih sadrže ili se oslanjaju na njih, postupanje sa fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte nakon prestanka upotrebe proizvoda i/ili opreme koji ih sadrže ili se oslanjaju na njih, način njihovog sakupljanja, obnavljanja, obrade ili uništavanja, upotrebe i trajnog odlaganja, stavljanja u promet, način obračuna troškova njihove ponovne upotrebe, način označavanja proizvoda i/ili opreme koji sadrže fluorovane gasove sa efektom staklene bašte, način izveštavanja o fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte u skladu sa preuzetim međunarodnim obavezama, način kontrole upotrebe, procedure za proveru ispuštanja iz stacionarne rashladne i klimatizacione opreme, toplotnih pumpi i sistema za zaštitu od požara koji sadrže tri ili više kilograma fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte, kao i postupanje sa klimatizacionim sistemima u određenim motornim vozilima, koji sadrže fluorovane gasove sa efektom staklene bašte propisuje Vlada.

Propisom iz stava 1. ovog člana utvrđuju se uslovi koje moraju da ispune pravna lica i preduzetnici koji obavljaju delatnost proizvodnje, instalacije, održavanja i/ili servisiranja, sakupljanja, obnavljanja i obrade, kontrolu upotrebe, stavljanja u promet, trajnog odlaganja i isključivanja iz upotrebe proizvoda i/ili opreme koji sadrže ili se oslanjaju na fluorovane gasove sa efektom staklene bašte.

Pravna lica i preduzetnici koji obavljaju delatnost instalacije, održavanja ili servisiranja, provere ispuštanja iz proizvoda i/ili opreme i sakupljanja fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte moraju da imaju zaposlene koji poseduju sertifikat za obavljanje navedenih delatnosti.

Za obavljanje delatnosti proizvodnje, instalacije, održavanja i/ili servisiranja i isključivanja iz upotrebe proizvoda i/ili opreme koji sadrže fluorovane gasove sa efektom staklene bašte i delatnosti sakupljanja, obnavljanja i obrade tih gasova i stavljanja u promet obnovljenih i obrađenih fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte pravna lica i preduzetnici moraju da imaju dozvolu Ministarstva.

Protiv akta iz stava 4. ovog člana nije dozvoljena žalba već se može pokrenuti upravni spor.”

Član 7.

Posle člana 52. dodaju se naziv člana i član 52a, koji glase:

„Sertifikacija zaposlenih u sektorima koji koriste supstance koje oštećuju ozonski omotač i fluorovane gasove sa efektom staklene bašte

Član 52a

Uslove, minimalne zahteve i postupak za dobijanje, oduzimanje i obnavljanje sertifikata za zaposlene kod pravnih lica i/ili preduzetnika koji obavljaju delatnost instalacije, održavanja ili servisiranja i provere ispuštanja rashladne i klimatizacione opreme i toplotnih pumpi i sistema za zaštitu od požara koji sadrže ili se oslanjaju na supstance koje oštećuju ozonski omotač ili na fluorovane gasove sa efektom staklene bašte, delatnost sakupljanja supstanci koje oštećuju ozonski omotač ili fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte iz rashladne i klimatizacione opreme i toplotnih pumpi, sistema za zaštitu od požara i opreme koja sadrži rastvarače i isključivanja iz upotrebe ove opreme i sistema, delatnost sakupljanja fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte iz opreme za visokonaponsko prekidanje i

delatnost sakupljanja supstanci koje oštećuju ozonski omotač i fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte iz klimatizacionih sistema određenih motornih vozila propisuje Vlada.”

Član 8.

U članu 53. stav 1. tačka 8) briše se.

Član 9.

Član 71. menja se i glasi:

„Član 71

Sredstva za finansiranje zaštite i unapređenja kvaliteta vazduha obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije i iz obaveze operatera u skladu sa zakonom.

Sredstva za finansiranje zaštite i poboljšanja kvaliteta vazduha obezbeđuju se i u budžetu autonomne pokrajine i budžetu jedinice lokalne samouprave, u skladu sa zakonom.”

Član 10.

Strategija zaštite vazduha biće doneta do 1. januara 2015. godine.

Nacionalni program za postepeno smanjivanje godišnjih maksimalnih nacionalnih emisija zagađujućih materija biće donet u roku od godinu dana od dana donošenja propisa iz člana 4. ovog zakona.

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona iz čl. 2, 3, 5, 6. i 7. biće doneti do 31. decembra 2013. godine, a podzakonski akt iz člana 4. do 31. decembra 2015. godine.

Član 11.

Operater koji samostalno vrši merenja kvaliteta vazduha i/ili emisija, dužan je da zahtev za dobijanje saglasnosti za obavljanje poslova merenja kvaliteta vazduha i/ili emisija podnese do 30. juna 2013. godine.

Član 12.

Do donošenja podzakonskih akata na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona primenjivaće se odgovarajući podzakonski akti doneti na osnovu Zakona o zaštiti životne sredine („Službeni glasnik RS”, br. 66/91, 83/92, 53/93 - dr. zakon, 67/93 - dr. zakon, 48/94 - dr. zakon, 53/95 i 135/04) i Zakona o zaštiti vazduha („Službeni glasnik RS”, broj 36/09).

Član 13.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

O B R A Z L O Ž E N J E

I USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona je član 97. tačka 9. Ustava Republike Srbije, prema kome Republika Srbija uređuje i obezbeđuje sistem zaštite i unapređenja životne sredine.

II RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA I CILJEVI KOJI SE OSTVARUJU

U skladu sa Ustavom, Republika Srbija uređuje sistem zaštite životne sredine Zakonom o zaštiti životne sredine („Službeni glasnik RS”, br. 135/04, 36/09, 36/09–dr. zakon, 72/09–dr. zakon i 43/11-US) i posebnim zakonima i podzakonskim aktima.

Zakonom o zaštiti vazduha („Službeni glasnik RS”, broj 36/09) uređuje se upravljanje kvalitetom vazduha i određuju mere, način organizovanja i kontrola sprovođenja zaštite i poboljšanja kvaliteta vazduha kao prirodne vrednosti od opšteg interesa koja uživa posebnu zaštitu.

Zakon je koncipiran tako da sadrži trinaest poglavlja: Osnovne odredbe, Kontrola kvaliteta vazduha, Zahtevi kvaliteta vazduha, Strategija, planovi i programi, Mere za poboljšanje kvaliteta vazduha, Poslovi merenja emisija i nivoa zagađujuće materije u ambijentalnom vazduhu, Informisanje i izveštavanje, Infomacioni sistem, Finansiranje zaštite i poboljšanja kvaliteta vazduha, Nadzor, Nadležnost za rešavanje o žalbi, Kaznene i Prelazne i završne odredbe.

Rešenja predviđena Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o budžetskom sistemu („Službeni glasnik RS”, broj 93/12) upućuju na reviziju naknada i taksi, koje su osnovni izvor finansiranja rada Fonda za zaštitu životne sredine. Rešenje o ukidanju statusa Fonda usvojeno je donošenjem Zakona o prestanku važenja Zakona o Fondu za zaštitu životne sredine. Zakon o prestanku važenja Zakona o Fondu za zaštitu životne sredine („Službeni glasnik RS”, broj 93/12) donet je 25. septembra 2012. godine i stupio je na snagu 29. septembra 2012. godine. Ekonomično i efikasno vršenje ovih javnih ovlašćenja u kontekstu navedenih reformi podrazumeva da se isti mogu obavljati i u drugom organizacionom obliku tj. u sastavu Ministarstva energetike, razvoja i zaštite životne sredine.

Reorganizacija sistema naknada koje čine prihod budžeta Republike Srbije, kroz donošenje posebnog Zakona o naknadama za korišćenje javnih dobara, zahteva izmenu važećih zakona kojima je propisano plaćanje posebnih naknada u oblasti zaštite životne sredine, na osnovu revizije i procene funkcionisanja uspostavljenih sistema upravljanja u oblasti zaštite životne sredine, kao i finansiranje preko Fonda za zaštitu životne sredine.

III OBJAŠNJENJA OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Članom 1. ispravljena je greška u godini koja se uzima kao referentna za procene maksimalnih nacionalnih emisija. Predviđeno je da referentna godina bude 1990. što je u skladu sa zahtevima Geteborškog protokola i Direktive 2001/81/EC o maksimalnim nacionalnim emisijama. Protokol određuje 1990. godinu kao referentnu za koju se utvrđuje nivo emisija za sumpordioksid, azotne okside, amonijak i isparljiva organska jedinjenja i obaveza smanjenja emisija za period 1990-2010 za svaku zagađujuću materiju, kao i obaveza ispunjavanja propisanih maksimalnih nacionalnih emisija i nakon 2010. godine. U istom članu dodat je stav 4, kojim je predviđeno da informacije u vezi sa programom koje se stavljaju na uvid javnosti, moraju biti jasne, razumljive i lako dostupne.

Članom 2. izmenjeno je ovlašćenje za donošenje podzakonskog akta kojim se propisuju granične vrednosti emisije zagađujućih materija u vazduh iz stacionarnih izvora zagađivanja izuzev postrojenja za sagorevanje.

Članom 3. propisano je donošenje podzakonskog akta o graničnim vrednostima emisije zagađujućih materija u vazduh iz postrojenja za sagorevanje izuzetih iz člana 2. Izmenama u čl. 2. i 3. stvoren je pravni osnov za donošenje dva podzakonska akta koja će urediti pitanja dozvoljenih emisija iz stacionarnih izvora zagađivanja i emisija iz postrojenja za sagorevanja.

Članom 4. dat je mandat Vladi da utvrdi maksimalne nacionalne emisije za acidifikujuće i eutrofikujuće zagađujuće materije i prekursore ozona - sumpordioksid (SO₂), azotne okside (NO_x), isparljiva organska jedinjenja i amonijak (NH₃), i to: maksimalne nacionalne emisije u 1990. i 2010. godini, procenjene maksimalne nacionalne emisije u 2020. godini, procenat smanjenja maksimalnih nacionalnih emisija u 2020. godini u odnosu na referentnu 1990. godinu, kao i metodologiju za izradu inventara emisija i projekcija i obavezu ažuriranja inventara emisija i projekcija na godišnjem nivou.

Članom 5. izmenjen je naziv člana i član 51, na način da je dat mandant Vladi da donese podzakonski akt kojim se uređuju postupno smanjivanje potrošnje supstanci koje oštećuju ozonski omotač, postupanje sa tim supstancama, proizvodima i/ili opremom koji ih sadrže ili se oslanjaju na njih, postupanje sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač nakon prestanka upotrebe proizvoda i/ili opreme koji ih sadrže ili se oslanjaju na njih, način njihovog sakupljanja, obnavljanja, obrade ili uništavanja, upotrebe i trajnog odlaganja, stavljanja u promet, način obračuna troškova njihove ponovne upotrebe, način označavanja proizvoda i/ili opreme koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač, procedure za proveru ispuštanja iz stacionarne rashladne i klimatizacione opreme, toplotnih pumpi i sistema za zaštitu od požara koji sadrže tri ili više kilograma supstanci koje oštećuju ozonski omotač, kao i postupanje sa klimatizacionim sistemima u određenim motornim vozilima. U stavu 2. ovog člana propisano je se podzakonskim aktom iz stava 1. utvrđuju i uslovi koje moraju da ispune pravna lica i preduzetnici koji obavljaju delatnost proizvodnje, instalacije, održavanja i/ili servisiranja, sakupljanja, obnavljanja i obrade, kontrolu upotrebe, stavljanja u promet, trajnog odlaganja i isključivanja iz upotrebe proizvoda i/ili opreme koji sadrže ili se oslanjaju na supstance koje oštećuju ozonski omotač. Stavom 3. utvrđena je obaveza pravnih lica i preduzetnika koji obavljaju delatnost instalacije, održavanja ili servisiranja, provere ispuštanja iz proizvoda i/ili opreme i sakupljanja supstanci koje oštećuju ozonski omotač da moraju da imaju zaposlena lica koja poseduju sertifikat za obavljanje navedenih delatnosti. Stavom 4. propisano je da pravna lica i preduzetnici moraju da imaju dozvolu Ministarstva za obavljanje delatnosti proizvodnje, instalacije, održavanja i/ili servisiranja i isključivanja iz upotrebe proizvoda i/ili opreme koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač i delatnosti sakupljanja, obnavljanja, i obrade tih supstanci i stavljanja u promet obnovljenih i obrađenih supstanci koje oštećuju ozonski omotač. Na dozvolu iz stava 4. nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Članom 6. izmenjen je član 52. Zakona na način da je dat mandant Vladi da donese podzakonski akt kojim se uređuju kontrola emisija, lista i sastav fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte i njihov potencijal globalnog zagrevanja, postupanje sa fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte, proizvodima i/ili opremom koji ih sadrže ili se oslanjaju na njih, postupanje sa fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte nakon prestanka upotrebe proizvoda i/ili opreme koji ih sadrže ili se oslanjaju na njih, način njihovog sakupljanja, obnavljanja, obrade ili uništavanja, upotrebe i trajnog odlaganja, stavljanja u promet, način obračuna troškova njihove ponovne upotrebe, način označavanja proizvoda i/ili opreme koji

sadrže fluorovane gasove sa efektom staklene bašte, način izveštavanja o fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte u skladu sa preuzetim međunarodnim obavezama, način kontrole upotrebe, procedure za proveru ispuštanja iz stacionarne rashladne i klimatizacione opreme, toplotnih pumpi i sistema za zaštitu od požara koji sadrže tri ili više kilograma fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte, kao i postupanje sa klimatizacionim sistemima u određenim motornim vozilima, koji sadrže fluorovane gasove sa efektom staklene bašte. U stavu 2. ovog člana propisano je da se podzakonskim aktom iz stava 1. utvrđuju uslovi koje moraju da ispune pravna lica i preduzetnici koji obavljaju delatnost proizvodnje, instalacije, održavanja i/ili servisiranja, sakupljanja, obnavljanja i obrade, kontrolu upotrebe, stavljanja u promet, trajnog odlaganja i isključivanja iz upotrebe proizvoda i/ili opreme koji sadrže ili se oslanjaju na fluorovane gasove sa efektom staklene bašte. Stavom 3. utvrđena je obaveza pravnih lica i preduzetnika koji obavljaju delatnost instalacije, održavanja ili servisiranja, provere ispuštanja iz proizvoda i/ili opreme i sakupljanja fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte da moraju da imaju zaposlena lica koja poseduju sertifikat za obavljanje navedenih delatnosti. Stavom 4. propisano je da pravna lica i preduzetnici moraju da imaju dozvolu Ministarstva za obavljanje delatnosti proizvodnje, instalacije, održavanja i/ili servisiranja i isključivanja iz upotrebe proizvoda i/ili opreme koji sadrže fluorovane gasove sa efektom staklene bašte i delatnosti sakupljanja, obnavljanja i obrade tih gasova i stavljanja u promet obnovljenih i obrađenih fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte. Na dozvolu iz stava 4. ovog člana nije dozvoljena žalba ali se može pokrenuti upravni spor.

Članom 7. dodat je naziv člana i novi član 52a kojim je dat mandat Vladi da donese podzakonski akt kojim se utvrđuju uslovi, minimalni zahtevi i postupak za dobijanje, oduzimanje i obnavljanje sertifikata za zaposlene kod pravnih lica i/ili preduzetnika koji obavljaju delatnost instalacije, održavanja ili servisiranja i provere ispuštanja rashladne i klimatizacione opreme i toplotnih pumpi i sistema za zaštitu od požara koji sadrže ili se oslanjaju na supstance koje oštećuju ozonski omotač ili na fluorovane gasove sa efektom staklene bašte, delatnost sakupljanja supstanci koje oštećuju ozonski omotač ili fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte iz rashladne i klimatizacione opreme i toplotnih pumpi, sistema za zaštitu od požara i opreme koja sadrži rastvarače i isključivanja iz upotrebe ove opreme i sistema, delatnost sakupljanja fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte iz opreme za visokonaponsko prekidanje i delatnost sakupljanja supstanci koje oštećuju ozonski omotač i fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte iz klimatizacionih sistema određenih motornih vozila.

Članom 8. iz člana 53. stav 1. briše se tačka 8).

Članom 9. propisano je izmena člana 71. Zakona koja se odnosi na finansiranje zaštite i unapređenja kvaliteta vazduha. Sredstva za finansiranje zaštite i unapređenja kvaliteta vazduha obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije i iz obaveze operatera u skladu sa zakonom. Sredstva za finansiranje zaštite i poboljšanja kvaliteta vazduha obezbeđuju se i u budžetu autonomne pokrajine i budžetu jedinice lokalne samouprave, u skladu sa zakonom.

Članom 10. propisuje se da će Strategija zaštite vazduha biti doneta do 1. januara 2015. godine iz razloga što nije doneta u roku koji je propisan zakonom. Strategija zaštite vazduha je strateški dokument koji se u velikoj meri oslanja na strateške dokumente ostalih sektora, naročito energetike i saobraćaja. Iz razloga što ovi strateški dokumenti sadrže ciljeve koji ne mogu biti ispunjeni u predviđenom roku (usaglašavanje emisija iz velikih ložišta sa propisanim graničnim vrednostima do 2017. godine), ovi dokumenti su u postupku revizije. Produženjem roka za izradu Strategije zaštite vazduha postiže se da se ona oslanja na realne ciljeve u ostalim sektorima. Stavom 2. propisano je da će Nacionalni program za postepeno

smanjivanje godišnjih maksimalnih nacionalnih emisija zagađujućih materija biti donet u roku od godinu dana od dana donošenja propisa iz člana 4. ovog zakona. U stavu 3. propisano je da će podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona iz čl. 2, 3, 5, 6. i 7. biti doneti do 31. decembra 2013. godine, a podzakonski akt iz člana 4. do 31. decembra 2015. godine.

Članom 11. propisano je da operater koji samostalno vrši merenja kvaliteta vazduha i/ili emisija, dužan da zahtev za dobijanje saglasnosti za obavljanje poslova merenja kvaliteta vazduha i/ili emisija podnese do 30. juna 2013. godine.

Članom 12. propisano je da će se do donošenja podzakonskih akata na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona primenjivati odgovarajući podzakonski akti doneti na osnovu Zakona o zaštiti životne sredine („Službeni glasnik RS”, br. 66/91, 83/92, 53/93 - dr. zakon, 67/93 - dr. zakon, 48/94 - dr. zakon, 53/95 i 135/04) i Zakona o zaštiti vazduha („Službeni glasnik RS”, broj 36/09).

Članom 13. propisano je stupanje na snagu zakona.

IV ANALIZA EFEKATA

Određivanje problema koje zakon treba da reši

Prestanak važenja Zakona o Fondu za zaštitu životne sredine zahteva reviziju finansiranja zaštite i unapređenja kvaliteta vazduha koja je propisana članom 71. Zakona o zaštiti vazduha.

Članom 71. Zakona o zaštiti vazduha propisano je da se sredstva za finansiranje zaštite i unapređenja kvaliteta vazduha obezbeđuju u budžetu Republike Srbije i iz prihoda Fonda za zaštitu životne sredine u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita životne sredine, iz obaveze operatera u skladu sa zakonom i iz drugih izvora u skladu sa odredbama ovog zakona. Sredstva za finansiranje zaštite i poboljšanja kvaliteta vazduha obezbeđuju se i u budžetu autonomne pokrajine i budžetu jedinice lokalne samouprave, kao i iz prihoda Fonda za zaštitu životne sredine ostvarenih na teritoriji autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita životne sredine.

Pored toga, u primeni Zakona o zaštiti vazduha ustanovljena je potreba da se preciziraju pojedine njegove odredbe. Problemi koje zakon treba da reši mogu se podeliti u nekoliko celina.

1) Ispravljanje greške u slučaju određivanja referentne godine za procene maksimalnih nacionalnih emisija u članu 1.

2) Preciziranje pojedinih odredbi koje predstavljaju osnov za donošenje podzakonskih akata na način da se preciznije definiše sadržaj podzakonskog akta i to u čl. 2, 3, 5, 6 i 7.

3) Preciziranje načina na koji se utvrđuju maksimalne nacionalne emisije u Republici Srbiji u članu 4.

4) Prestanak zabrane uvoza i/ili izvoza, stavljanja u promet i korišćenje rezervoara za jednokratnu upotrebu u kojima se skladište supstance koje oštećuju ozonski omotač i fluorovani gasovi sa efektom staklene bašte, u članu 8.

Odluka da referentna godina bude 1990. zasnovana je na činjenici da se ova godina navodi u odredbama Direktive 2001/81/EC o maksimalnim nacionalnim emisijama i Geteborškog protokola sa kojima se Zakon usklađuje. Protokol određuje 1990. godinu kao referentnu za koju se utvrđuje nivo emisija za sumpordioksid, azotne okside, amonijak i isparljiva organska jedinjenja, obavezu smanjenja emisija za period 1990-2010, kao i obavezu zemlje da se pridržava utvrđenih maksimalnih nacionalnih emisija za 2010. i nakon 2010. godine. U cilju određivanja maksimalnih

nacionalnih emisija acidifikujućih i eutrofikujućih zagađujućih materija i prekursora prizemnog ozona, utvrđuju se nivoi emisija u 1990. godini, primenom propisane metodologije.

Primena odredbi Geteborškog protokola se u EU sprovodi kroz primenu Direktive o maksimalnim nacionalnim emisijama. Direktiva propisuje obavezu da se u područjima u kojima su kritična opterećenja prekoračena, maksimalne nacionalne emisije moraju smanjiti za određeni procenat u odnosu na nivo u referentnoj 1990. godini.

Izmenom referentne godine na 1990. pružiće se zakonska osnova da se utvrde maksimalne nacionalne emisije a nakon toga donese Nacionalni program za postepeno smanjivanje godišnjih maksimalnih nacionalnih emisija zagađujućih materija.

Cilj koji se postiže

Predložena rešenja su izraz usklađivanja sa rešenjima predviđenim Zakonom o naknadama za korišćenje javnih dobara i Zakonom o prestanku važenja Zakona o Fondu za zaštitu životne sredine.

Dodatni razlog za donošenje novog zakona je i potreba usaglašavanja sa Zakonom o zaštiti životne sredine i drugim propisima kojim se predviđa namensko korišćenje sredstava budžeta Republike.

Donošenjem novog zakona stvara se precizniji pravni osnov za donošenje podzakonskih akata kojima se uređuje oblast emisija zagađujućih materija u vazduh i postupanja sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač i fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte. Takođe se izbegava donošenje dugačkih, sadržajno zahtevnih i nedovoljno preglednih podzakonskih akata npr. izdvajanjem graničnih vrednosti emisija za postrojenja za sagorevanje u poseban podzakonski akt. Time se ne uvode nove ili drugačije obaveze od onih koje su već propisane, samo se organizuju na drugačiji, za korisnike prihvatljiviji način. Time se takođe stvaraju uslovi za bolju transpoziciju evropskog zakonodavstva kroz podzakonska akta koja su izmenama zakona predviđena.

Ukidanjem zabrane uvoza i/ili izvoza, stavljanja u promet i korišćenje rezervoara za jednokratnu upotrebu u kojima se skladište supstance koje oštećuju ozonski omotač i fluorovani gasovi sa efektom staklene bašte, izlazi se u susret zahtevima evidentiranih pravnih lica i preduzetnika koji se bave poslovima uvoza i/ili izvoza supstanci koje oštećuju ozonski omotač, koji su uz obrazloženje tražili pomeranje ovog roka.

Da li su razmatrane druge mogućnosti za rešavanje problema?

Materija kojom se uređuje oblast zaštite vazduha ne može se ustrojiti bez postojanja zakonskog akta kojim se uređuje sistem zaštite i unapređenja kvaliteta vazduha, tako da ne postoje druge mogućnosti za rešavanje navedenih problema.

Zašto je donošenje zakona najbolje rešenje problema?

Usklađivanje zakonskih rešenja moguće je jedino izmenom važećih zakona, tako da je to jedino moguće rešenje za rešenje problema.

Na koga će i kako uticati rešenja predložena u zakonu?

Ovaj zakon će imati uticaj na:

1) *operatere stacionarnih izvora emisije zagađujućih materija u vazduh* – lakše snalaženje u propisima i preglednije predstavljanje već utvrđenih obaveza;

2) *pravna lica i preduzetnike koji se bave poslovima servisiranja proizvoda i opreme koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač i fluorovane gasove sa efektom staklene bašte* – preciziranje načina sertifikacije i njegovog usklađivanja sa evropskim načinom sertifikacije kroz donošenje posebnog podzakonskog akta propisanog u članu 7. omogućiće licima koja poseduju sertifikat da rade u stranim kompanijama u kojima je ovakav sertifikat obavezan uslov za rad;

3) *nadležne organe* – nadležnosti Vlade, ministarstva nadležnog za poslove finansija i ministarstva nadležnog za poslove zaštite životne sredine, koje će biti utvrđene posebnim zakonom kojim se uređuju naknade za zagađivanje životne sredine.

Koji su troškovi koje će primena zakona izazvati građanima i privredi, posebno malim i srednjim preduzećima?

Izmenama zakona nisu uvedene nove obaveze građanima i privredi, a samim tim ni dodatni troškovi.

Da li pozitivni efekti donošenja zakona opravdavaju troškove njegove primene?

Primena ovog zakona ne izaziva nove troškove građanima, privredi, posebno malim i srednjim preduzećima.

Sertifikacija lica koja se bave servisiranjem uređaja koji sadrže fluorovane gasove sa efektom staklene bašte već je utvrđena osnovnim Zakonom o zaštiti vazduha. Postupak sertifikacije podrazumeva uspostavljanje sistema koji se sastoji iz obuke, evaluacije i sertifikacije. Postupak sertifikacije je mehanizam kojim se smanjuje ispuštanje ovih gasova u atmosferu što ima značajan efekat na zaštitu atmosfere, kao i ekonomski efekat za onoga ko taj uređaj poseduje, ali i za onoga ko vrši servisiranje. Naime, u postupku servisiranja ovih uređaja (naročito malih split sistema) uobičajena je praksa da se sav rashladni fluid ispusti u atmosferu i da se sistem nakon toga napuni svežim rashladnim fluidom. Takođe je moguće i ekonomski više isplativo da se rashladni fluid na adekvatan način prikupi iz sistema, jednostavnim postupkom očisti i vrati u sistem, u kom slučaju je potrebno dodati samo 10% svežeg fluida u odnosu na prethodno opisani postupak. Postupak sertifikacije upravo uspostavlja mehanizam za ispravno postupanje prilikom servisiranja, kao i za proveru da li serviser stvarno tako i postupa.

U evropskim propisima koji uređuju pitanja postupanja sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač propisana je obaveza da se, prilikom servisiranja uređaja koji sadrže ove supstance, sa njima postupa na način da se smanji njihova emisija u vazduh, dok je zemljama članicama ostavljeno da same urede način kojim će se to postići. Analizom modela u različitim evropskim zemljama, kao i u konsultacijama sa strukovnim udruženjem u rashladnom sektoru, doneta je odluka da se sistem sertifikacije za postupanje sa f-gasovima proširi, tako da obuhvati i supstance koje oštećuju ozonski omotač.

Zbog toga je postupak sertifikacije, koji je već bio propisan osnovnim zakonom, izvučen u poseban podzakonski akt, tako da obuhvati i postupanje sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač i fluorovane gasove sa efektom staklene bašte.

Da li zakon stimuliše pojavu novih privrednih subjekata na tržištu i tržišnu konkurenciju?

Izmene zakona su drugačije prirode i nemaju uticaja na pojavu novih subjekata na tržištu i tržišnu konkurenciju.

Zakon o zaštiti vazduha uveo je zabranu uvoza i/ili izvoza, stavljanja u promet i korišćenja rezervoara za jednokratnu upotrebu u kojima se skladište supstance koje oštećuju ozonski omotač i fluorovani gasovi sa efektom staklene bašte (član 53. stav 1. tačka 8). Primena ovog člana zakona odložena je do kraja 2012. godine članom 5. Uredbe o postupanju sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač, kao i o uslovima za izdavanje dozvola za uvoz i izvoz tih supstanci („Službeni glasnik RS”, broj 22/10). Jedno od registrovanih preduzeća koje se bavi uvozom, izvozom i stavljanjem u promet supstanci koje oštećuju ozonski omotač i fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte je sredinom godine predočilo Ministarstvu da će biti teško da se rok za zabranu upotrebe jednokratnih cilindara ispoštuje iz ekonomskih razloga ili zbog viška zaliha koje ne mogu prodati do kraja godine. Zbog toga je Ministarstvo tražilo izjašnjenje svih registrovanih uvoznika o ovom pitanju. Analiza odgovora 12 registrovanih preduzeća koja se bave uvozom i/ili izvozom i stavljanjem u promet supstanci koje oštećuju ozonski omotač i fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte, pokazala je da devet preduzeća nije spremno da ispoštuje rok naveden u Uredbi. Od ekonomskih razloga navedeni su sledeći:

- Povratna ambalaža poskupljuje freon s obzirom da najveća količina uvozi iz Kine, vraćanje cilindara zahteva punionicu, vreme i novac;
- Rezervoari za višekratnu upotrebu su nepraktični za upotrebu i održavanje; venitili su nesigurni i često se kvare, a teško se nabavljaju što usporava rad;
- Mašine koje su neophodne za punjenje povratnih boca su skupe (oko 20 000€), a punionice u zavisnosti od kapaciteta od 100.000-150.000€;
- Potreban je duži vremenski rok kako bi se domaće tržište pripremio za ovakvu promenu zbog velikih finansijskih ulaganja u izgradnju punionica, kupovinu povratnih boca od strane kupaca freona, održavanja obuke servisera o načinu korišćenja i manipulacije freona u povratnim bocama,
- Može doći do nestašice freona na tržištu jer preduzeća nisu u mogućnosti da ulože velika finansijska sredstva u izgradnju punionica i kupovinu povratnih boca.

Takođe, analizom situacije u okruženju utvrđeno je da u okolnim državama ne postoji ovakva zabrana, kao i da će zabrana korišćenja nepovratnih boca u Hrvatskoj stupiti na snagu danom ulaska u EU.

Da li su sve zainteresovane strane imale priliku da iznesu svoje stavove o zakonu?

Javna rasprava o Nacrtu zakona nije sprovedena po posebnom programu javne rasprave Vlade, zbog hitnosti postupka donošenja izmena zakona. U toku pripreme imena zakona postojale su različite formalne i neformalne konsultacije – sa registrovanim uvoznicima supstanci koje oštećuju ozonski omotač, sa strukovnim udruženjem za rashladnu tehniku u Republici Srbiji, kao i sa operaterima na koje se primenjuje Uredba o graničnim vrednostima emisije, a koji su podneli obrazložene primedbe na ovaj propis. Konsultacije su izvršene i unutar Ministarstva – sa Republičkom inspekcijom za zaštitu životne sredine i sa Odeljenjem za izdavanje integrisanih dozvola.

Sve konsultovane zainteresovane strane složile su se da predložene izmene ne uvode nove ili drugačije obaveze od onih koje su već propisane, nego ih organizuje na drugačiji, za korisnike prihvatljiviji način. Time se takođe stvaraju uslovi za bolju transpoziciju evropskog zakonodavstva kroz podzakonska akta koja su izmenama zakona predviđena.

Koje će mere tokom primene zakona biti preduzete da bi se ostvarili razlozi donošenja zakona?

Tokom primene Zakona o zaštiti vazduha doneće se podzakonski propisi potrebni za njegovo sprovođenje.

Redni broj	Podzakonski akt	Priprema	Donosi	Rok
1.	Strategija zaštite vazduha	MERZ	Vlada RS	1.1.2015.
2.	Uredba o graničnim vrednostima emisije zagađujućih materija u vazduh iz stacionarnih izvora zagađivanja, osim postrojenja za sagorevanje	MERZ	Vlada RS	31.12.2013.
3.	Uredba o graničnim vrednostima emisije zagađujućih materija u vazduh iz postrojenja za sagorevanje	MERZ	Vlada RS	31.12.2013.
4.	Uredba o postupanju sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač, kao i o uslovima za izdavanje dozvola za uvoz i izvoz tih supstanci	MERZ	Vlada RS	31.12.2013.
5.	Uredba o postupanju sa fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte, kao i o uslovima za izdavanje dozvola za uvoz i izvoz tih gasova	MERZ	Vlada RS	31.12.2013.
6.	Uredba o sertifikaciji lica koja obavljaju određene delatnosti vezane za kontrolisane supstance i određene fluorovane gasove sa efektom staklene bašte	MERZ	Vlada RS	31.12.2013.
7.	Uredba o utvrđivanju maksimalnih nacionalnih emisija	MERZ	Vlada RS	31.12.2015.
8.	Nacionalni program za postepeno smanjivanje godišnjih maksimalnih nacionalnih emisija zagađujućih materija	MERZ	Vlada RS	Godinu dana od donošenja propisa po rednim brojem 7.

V SREDSTVA POTREBNA ZA SPROVOĐENJE OVOG ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona obezbeđena su sredstva u budžetu Republike Srbije. Ostali subjekti zaštite vazduha (npr. operateri) dužni su da finansiraju zaštitu i unapređenje kvaliteta vazduha u skladu sa Zakonom o zaštiti životne sredine i osnovnim Zakonom o zaštiti vazduha.

VI RAZLOZI ZA DONOŠENJA ZAKONA PO HITNOM POSTPKU

Saglasno članu 167. Poslovnika Narodne skupštine („Službeni glasnik RS”, broj 20/12 – prečišćen tekst) predlaže se donošenje zakona po hitnom postupku, s obzirom da bi nedonošenje zakona po navedenom postupku moglo da prouzrokuje štetne posledice u pogledu efikasnog vršenja poslova zaštite vazduha.

S obzirom na kompleksnost i povezanost materije donošenjem zakona po hitnom postupku obezbeđuju se zakonodavni, organizaciono-institucionalni i drugi uslovi za funkcionisanje sistema zaštite vazduha u Republici Srbiji.